

UITHOFLIJN BESTUURDERS NEMEN MAANDEN DE TIJD OM VERTRAGING NAAR BUITEN TE BRENGEN

'We doen alsof we het niet weten'

FOTO RICARDO SMIT

De afgetreden gedeputeerde Verbeek (l) en wethouder Van Hooijdonk.

FOTO KEVIN HIJNE

UTRECHT

Ambtenaren, wethouders én een gedeputeerde wisten al begin 2017 dat de kans dat de planning van de Uithoflijn gehaald zou worden 'nihil' was. Toch hielden ze die informatie maandenlang onder de pet. Reconstructie van een doofpot.

PETER KOOP

Het is een gure en kletsnatte dag als de Utrechtse wethouder Lot van Hooijdonk op 8 maart 2017 haar provinciale collega Jacqueline Verbeek ontvangt. Op de 20ste etage van het Stadskantoor is die ochtend het maandelijkse overleg over de voortgang van de Uithoflijn.

De nieuwe tramlijn tussen het Centraal Station van Utrecht en De Uithof is een gezamenlijk project van de gemeente en de provincie. Het is die dag niet zomaar een routinevergadering. De agenda omvat slechts één punt: de nieuwe planning van de Uithoflijn.

De donkere wolken die zich die dag boven het Stadskantoor

samenpakken, staan symbool voor de grote problemen rond het project. Want het loopt bepaald niet lekker. Zo zijn eind 2016 twee directeurs weggestuurd, is er gedoe over verkeerde spoorstaven en loopt de samenwerking tussen provincie en gemeente behoorlijk stroef. Maar het meest dramatische is dat de heilige planning zwaar onder druk staat.

Hele toer

Vanuit het projectteam wordt steeds meer duidelijk dat het een hele toer wordt om de tram in de zomer van 2018 te laten rijden. Een datum die tot dan toe 'keihard' naar buiten is genoemd, maar waarvan betrokkenen al lang en breed weten dat die weinig realistisch is. Zo hebben ambtenaren al in februari onderkend dat de kans dat de tram in juli 2018 naar De Uithof rijdt 'nihil' is. Er zijn 'grote, kostbare' investeringen nodig om die mijlpaal alsnog te halen.

De angst voor imagoschade wint het echter van het gezonde verstand. De verantwoordelijke bestuurders, naast Van Hooijdonk (GroenLinks) en Verbeek (VVD) ook de Utrechtse wethouder Victor Everhardt (D66), willen per se vasthouden aan juli 2018. Om dat te halen, moet wel een kostbaar tijdelijk spoor worden aangelegd, zodat de andere werkzaamheden in het gebied worden ontzien. Die rigoureuze maatregel nemen de wethouders en de gedeputeerde voor lief. Uitstel kost namelijk nóg meer geld.

Brief

De bestuurders beseffen dat ze er niet onderuit komen om de Staten- en gemeenteraadsleden op de hoogte te stellen van de 'beheersmaatregelen'. Op 14 juni ploft een brief in de e-mail van de volksvertegenwoordigers. Met de

mededeling dat, ondanks grote risico's, nog steeds wordt vastgehouden aan oplevering in de zomer van 2018. Een mijlpaal die alleen kan worden gehaald als het tijdelijke spoor wordt aangelegd en de fietsenstalling versneld wordt afgebouwd.

Hoewel de raads- en Statenleden wordt voorgespiegeld dat de kosten van deze 'beheersmaatregelen' nog in kaart moeten worden gebracht, is achter de schermen allang bekend dat die een kleine 11 miljoen euro gaan bedragen. En dan nog kleven er grote risico's aan het project. Gemakshalve melden de bestuurders er niet bij dat de kans de tram in juli 2018 daadwerkelijk rijdt slechts 20 procent is.

Busstation

Samenhangend met de afbouw van de Uithoflijn speelt nog een andere kwestie: de verplaatsing van het tijdelijke busstation op het Jaarbeursplein. Dat moet plaats maken voor het nieuwe Jaarbeurspleingebouw, een 90 meter hoge kantoorkolos. Aan de andere kant van het nieuwe spoor, onder het nieuwe Stationsplein, komt het nieuwe tram- en busstation. Alleen: de oplevering daarvan heeft óók vertraging. En ook dit houden de betrokkenen liefst zo lang mogelijk stil. Al in maart is duidelijk dat de bussen langer op het Jaarbeursplein moeten stoppen dan de bedoeling is. Maar dat hoeft verder nog niemand te weten. Zo mailt een ambtenaar op 16 mei 2017: 'Om de gemeente de gelegenheid te geven om de communicatie over dit besluit goed te organiseren, gaat de provincie tot nader order in alle besluiten en communicatie daarover nog uit van een ingebruikname van het busstation Centrumzijde per december 2017. Dat gaat dus niet gebeuren, maar

we doen net alsof we dat niet weten....' Een maand later, op 14 juni 2017, krijgen gemeente- en Statenleden alsnog het slechte nieuws te horen.

Achter de schermen

De hele zomer van 2017 wordt achter de schermen koortsachtig overlegd hoe het slechte nieuws tóch naar buiten kan worden gebracht. Na eindeloos geheen-en-weer tussen ambtenaren en bestuurders gaat op vrijdag 1 september, dus ruim een half jaar nadat betrokkenen al wisten welke kant het zou opgaan, de brief naar buiten. 'Er zijn te veel en te grote risico's ten aanzien van de planning waardoor ingebruikname van het gehele tracé van de Uithoflijn op 8 juli 2018 niet langer reëel is,' zo is de boodschap

De gemeente en provincie hopen dat het nieuws zo geruisloos mogelijk landt. Nee, een persmomentje, daar zitten de ambtenaren en bestuurders niet op te wachten. Gewoon de brief, dat is het. Al realiseren ze zich op het stadhuis best wat de impact van de mededeling is. 'Met de brief gaan we koppen als 'Uithoflijn vertraagd' niet voorkomen,' zo mailt een communicatiemedewerkster aan haar collega.

De verwachte storm blijft echter uit. Is het de timing van de brief, zo vlak voor het weekend? Of werpt de mediastilte vanuit de gemeente of de provincie z'n vruchten af? De boodschap wordt in elk geval relatief beperkt opgepakt. Uiteraard berichten regionale media over de vertraging, maar alleen in bescheiden omvang. 'Er hebben géén journalisten gebeld naar de Projectorganisatie Uithoflijn', mailt een ambtenaar. 'Alleen de gemeente Utrecht heeft een verzoek om reactie gekregen van Radio M (en daarvoor vriendelijk bedankt)'.

Dat de storm vijf maanden later alsnog in alle hevigheid los zou barsten (met onder meer een vernietigend rapport dat

gedeputeerde Jacqueline Verbeek de kop kost), lijken de betrokkenen dan nog niet te beseffen. 'Al met al is het heel smooth gegaan,' meldt een opgeluchte communicatiemedewerker.

Deze reconstructie is gemaakt op basis van documenten die deze krant heeft verkregen via de Wet Openbaarheid Bestuur.